

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Дедух Марини Олександрівни

**«Гендерний підхід до формування індивідуальної фізичної культури
учнівської молоді у процесі фізичного виховання» на здобуття ступеня
доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю
017 Фізична культура і спорт**

Комісія, створена згідно з Наказом ректора Національного університету фізичного виховання і спорту України № 290 від 29.10.2020 р., у складі: доцента кафедри теорії і методики фізичного виховання, кандидата наук з фізичного виховання та спорту Трачука Сергія Васильовича (голова) та рецензентів: завідувача кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України, доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора Андрееву О. В., доцента кафедри теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України, кандидата наук з фізичного виховання та спорту Пальчук Марії Борисівни, проаналізували результати та повноту виконання здобувачем ступеня доктора філософії, аспірантом кафедри теорії і методики фізичного виховання Дедух М.О. освітньо-наукової програми, індивідуального плану наукових досліджень, ознайомила з текстом дисертації та опублікованими науковими статтями і тезами за напрямом дисертації, Експертним метрологічним висновком № 003-71/20 від 7.12.2020 р., а також заслухала доповідь основних положень дисертаційної роботи здобувача у вигляді презентації на фаховому семінарі та відповіді здобувача на запитання учасників фахового семінару.

Актуальність теми дисертації. Фізичне виховання є запорукою формуванню фізичного та духовного благополуччя підростаючого покоління. Цьому сприяє систематична спеціально організована рухова активність, яка є свідомою руховою діяльністю. Формуючи мету (мотив) особистість здійснює

вибір засобів, що тягне за собою результат цієї діяльності. Наукові роботи спеціалістів даної галузі свідчать, що мотивація та інтереси до рухової активності юнаків та дівчат є різними і їх прояв впливають на зовнішні та внутрішні фактори, що формує їх соціокультурні ціннісні орієнтації.

Аналіз науково-методичної літератури, присвяченої дослідженню індивідуальної фізичної культури учнівської молоді, показав, що в силу технічного прогресу учнівська молодь віддає перевагу технічним інноваційним засобам користування, які з кожним днем набирають популярності. У результаті знижується інтерес до занять, цінності і знання у сфері фізичної культури і як наслідок – масове погіршення стану здоров'я. Тому питання про введення нового підходу до занять задля усунення негативних чинників є доволі актуальним.

Представлена до розгляду дисертаційна робота Дєдх М.О. саме спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище питань.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано на кафедрі теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України, відповідно до теми темою 3.1 «Теоретико-методичні основи вдосконалення програмно-нормативних засад фізичної підготовки дітей, підлітків і молоді» (№ держ. реєстрації 0111U001626). керівник д.фіз.вих., професор Круцевич Т.Ю.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що в роботі уперше визначено, що на формування індивідуальної фізичної культури впливає організація системи фізичного виховання в закладах освіти, які навчаються за однією програмою з фізичної культури, при підвищенні рівня теоретичної складової за роками навчання відмічається зниження результатів практичної складової фізичної підготовленості як юнаків так і дівчат; виявлено, що значний позитивний вплив на сформованість процесуальної і результативної складових індивідуальної фізичної культури

молоді здійснює оптимальний руховий режим за рахунок додаткових занять спортом, високий рівень мотивації досягнення особистого вдосконалення і адекватна самооцінка фізичного розвитку, яка відсутня у молоді, яка не займається спортом; уперше визначено, що на сформованість індивідуальної фізичної культури впливають гендерні особливості юнаків і дівчат. На спортсменів-юнаків маскулінного типу більший вплив здійснює самооцінка свого фізичного стану, фемінінного типу – ціннісні орієнтації, андрогінного – мотивація до занять і рівень досягнень фізичної підготовленості. У дівчат фемінінного типу переважний вплив здійснюють ціннісні орієнтації і самооцінка фізичного розвитку; уперше визначено лімітуючі і стимулюючі фактори, що впливають на мотивацію до занять фізичною культурою і спортом юнаків і дівчат, які займаються і не займаються спортом і мають особливості гендерних ознак, що покладається в основу педагогічних умов формування індивідуальної фізичної культури в процесі фізичного виховання; дістало подальший розвиток тлумачення поняття «індивідуальна фізична культура» з точки зору процесуальних і результативних складових; доповнено перелік психологічних ознак юнаків і дівчат, які впливають на формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом.

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані у роботі результати дозволяють суттєво розширити знання про формування індивідуальної фізичної культури учнівської молоді, на яке впливають соціальні, біологічні і психологічні фактори. Специфічність процесу фізичного виховання ґрунтується на врахуванні як статевих так і психологічних ознак, тому гендерний підхід знаходить свою реалізацію при формуванні мотиваційно-ціннісного компоненту фізичної культури особистості.

Практичне значення отриманих результатів. Результати дослідження впроваджено в практику роботи закладів освіти, щодо структурно-функціональних підходів у фізичному вихованні учнівської молоді з

визначенням пріоритетних напрямів спрямованого впливу гендерних ознак на формування потребово-мотиваційної сфери і врахування статевого диморфізму при заняттях фізичними вправами. В результаті більше учнівської молоді залучено до систематичних занять фізичною культурою, як в рамках урочних, так і позаурочних занять, що позитивно впливає на підвищення рівня фізичного здоров'я молоді і сприяє збереженню генофонду нації України.

Результати роботи впроваджені в освітній процес закладу загальної середньої освіти № 17 міста Києва, Державний заклад Київський коледж зв'язку, ВСП "Івано-франківський фаховий коледж фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України".

Ступінь обґрунтованості і достовірності положень та висновків, сформульованих у дисертації. Методологія дослідження базувалася на актуальних засадах наукової проблеми гендерного підходу у процесі формування індивідуальної фізичної культури учнівської молоді засобами фізичного виховання. Визначення сфери та напрямів її вивчення органічно супроводжується подальшим поглибленням і конкретизацією предмета та об'єкта дослідницької діяльності, адекватних теоретичних і практичних завдань та методів їх вирішення. Розв'язування поставлених у роботі завдань ґрунтується на використанні комплексу взаємопов'язаних сучасних валідних методів дослідження, яке було проведено на достатньому фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність та обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи, а також сформульованих у ній висновків.

Дисертаційна робота Дедух М.О. оформлена за загальноприйнятою схемою і складається з анотації, вступу, п'яти розділів власних досліджень та їх аналізу, рекомендацій щодо наукового і практичного використання здобутих результатів, висновків, списку використаних джерел, який містить 275 літературних найменувань та додатків. Текстовий матеріал дисертації наочно проілюстровано 75 таблицями і 12 рисунками, які повною мірою

відображають зміст проведеної роботи. Цифрові дані статистично оброблені та відповідно до логіки викладення адекватно проаналізовані.

У вступі дисертаційної роботи автор розкриває актуальність обраної теми дослідження, перелічує коло питань, які були успішно вирішені іншими авторами задля розв'язання поставленої проблеми, а також ті, які залишились нерозв'язаними або потребують уточнення в зв'язку з наявністю протирічних суджень. Сформульовано мету роботи та визначено завдання для її успішного досягнення, об'єкт і предмет, методи дослідження; розкрито наукову новизну, практичну значущість роботи і визначено особистий внесок автора у спільних публікаціях; надано інформацію щодо впровадження й апробацію результатів дослідження, охарактеризовано ступінь висвітлення результатів дисертаційної роботи у публікаціях автора, надано інформацію про структуру роботи.

У першому розділі дисертаційної роботи автор розглядає питання щодо проблем системи фізичного виховання учнівської молоді, ступеню формування та сформованості ціннісних орієнтацій серед юнаків та дівчат. Автором систематизовано наукові роботи значущості фізичної культури в системі фізичного виховання учнівської молоді, визначення гендерного підходу у фізичному вихованні. Проведений аналіз науково-методичної літератури дозволив визначити ступінь вирішення питання, що вивчається та відокремити завдання, які ще можуть бути вирішені.

В другому розділі роботи представлено опис методів які використовувалися під час проведення дослідження відповідно до його мети, завдань, об'єкту, предмету та охарактеризовано доцільність їх застосування. Дисертаційна робота виконувалась поетапно з 2016 по 2020 роки і включала 4 етапів дослідження. Основна частина дисертації викладена у 3, 4 та 5 розділах роботи.

У третьому розділі дисертаційної роботи представлено результати власних досліджень автора, які з одного боку створюють уявлення про рівень сформованості цінностей індивідуальної фізичної культури, мету відвідування

занять з фізичного виховання, прояву інтересів до різних видів спорту, особливостей формування ціннісних орієнтацій, теоретичну обізнаності у галузі фізичної культури. Зміст цього розділу підпорядковано всебічному аналізу показників фізичного здоров'я та фізичної підготовленості юнаків і дівчат, що було в подальшому враховано під час написання четвертого розділу.

У четвертому розділі визначено приналежність до психологічного типу юнаків і дівчат та відповідно до кожного з типів виявлено особливості формування ціннісних орієнтацій, зацікавленість видами спорту, види діяльності, якими юнаки та дівчата займаються у вільний час, причини, що впливають на відсутність занять спорту, рівень фізичної підготовленості. Проведено факторний аналіз, що дав змогу визначити, які компоненти є складовими індивідуальної фізичної культури учнівської молоді, які впливають на формування індивідуальної фізичної культури юнаків і дівчат, які займаються та не займаються спортом.

Автором визначено стимулюючі та лімітуючі чинники, що впливають на заняття фізичною культурою та спортом. В результаті створено модель стимулюючих факторів, які впливають на формування індивідуальної фізичної культури учнівської молоді та розроблено педагогічні умови, що сприятимуть підвищенню інтересу до занять фізичною культурою і спортом та покращить їх здоров'я.

У п'ятому розділі роботи проведено аналіз та узагальнення отриманих результатів та розкриття його наукової та практичної новизни через призму досліджень інших авторів.

На основі виконання поставлених в роботі завдань і отриманих результатів автор формулює висновки, які узгоджуються з даними, наведеними в основних розділах роботи і дозволяють судити про ступінь виконання поставлених завдань і досягнення мети роботи. Роботу завершують практичні рекомендації, додатки та список використаної літератури.

В цілому, за змістом дисертаційної роботи, слід зазначити її чітку,

логічну побудову, яка повністю відображає шляхи досягнення сформульованих автором цілей і виконання заявлених завдань.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях.

Основні наукові положення дисертації опубліковані в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. У опублікованих наукових роботах зі співавторами та без, дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

За матеріалами дисертації опубліковано 19 наукових праць, серед яких 8 наукових праць опубліковано у фахових виданнях України (із них 8 введено до міжнародних наукометричних баз), 1 – у науковому періодичному виданні іншої держави (введеному до міжнародних наукометричних баз), 9 мають апробаційний характер та 1 додатково відображає наукові результати досліджень.

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником. Автором самостійно проаналізовано науково-методичну літературу. Здобувач самостійно організував експериментальну частину досліджень і приймав в ній активну участь, проводив статистичну обробку матеріалу, проаналізував отримані результати. Всі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлені автором самостійно. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим задачам. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок.

Апробація результатів дисертації. За рішенням Вченої ради Національного університету фізичного виховання і спорту України (№ 290 від 29.10.2020 р.) та наказу ректора НУФВСУ фаховий семінар з попередньої

експертизи дисертації відбувся 15.12.2020 р. на кафедрі теорії і методики фізичного виховання під головуванням доцента кафедри теорії і методики фізичного виховання, к.фіз.вих. Трачука С.В. та рецензентів (д.фіз.вих., професора Андрєєвої О.В., к.фіз.вих., доцента Пальчук М.Б.), а також запрошених співробітників кафедри теорії і методики фізичного виховання, кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України МОН України.

Недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення. Дисертаційна робота Дєдуч Марини Олександрівни «Гендерний підхід до формування індивідуальної фізичної культури учнівської молоді у процесі фізичного виховання» є закінченим науковим дослідженням, у якому отримані нові наукові результати. Принципових зауважень щодо дисертації немає, окремі незначні помилки не зменшують загальну цінність дисертації.

Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота Дєдуч Марини Олександрівни «Гендерний підхід до формування індивідуальної фізичної культури учнівської молоді у процесі фізичного виховання» (науковий керівник – д. фіз. вих, професор Круцевич Т.Ю.), є закінченою науково-дослідною роботою, яка містить нове вирішення актуального наукового завдання, яке полягає у тому, що гендерний підхід вивчено та впроваджено в сферу фізичної культури і спорту, особливої актуальності робота набуває при врахуванні особливостей психологічної статі в процесі фізичного виховання учнівської молоді, яка займається та не займається спортом. За оформленням і структурою дисертаційна робота відповідає основним вимогам, представленим до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

ВИСНОВОК

Розглянувши дисертацію Дєдуч Марини Олександрівни «Гендерний підхід до формування індивідуальної фізичної культури учнівської молоді у

процесі фізичного виховання» та наукові публікації по темі дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих із співавторами (додаток 1), а також за результатами попередньої експертизи (фахового семінару), вважаємо, що робота є актуальною, являє собою повністю закінчену наукову працю, проведена із застосуванням сучасних методів досліджень, має наукову новизну, практичне значення, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 року, відносно дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та може бути рекомендована до офіційного захисту в спеціалізованій вченій раді.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ порушити клопотання перед МОН України про утворення спеціалізованої вченої ради для розгляду та проведення разового захисту дисертації Дедух Марини Олександрівни у складі:

Голова спеціалізованої вченої ради: Футорний Сергій Михайлович, завідувач кафедри спортивної медицини Національного університету фізичного виховання і спорту України, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор; м. Київ.

Рецензент: Андрєєва Олена Валеріївна, завідувач кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор; м. Київ.

Рецензент: Пальчук Марія Борисівна, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент; м.Київ.

Опонент: Білецька Вікторія Вікторівна, завідувач кафедри спорту та фітнесу Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент; м. Київ.

Опонент: Томенко Олександр Анатолійович, завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор; м. Суми.

Голова комісії та фахового семінару з попередньої експертизи дисертації,

доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання НУФВСУ, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент

С.В. Трачук

Рецензенти:

завідувач кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації НУФВСУ, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор

О.В. Андреева

доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання НУФВСУ, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент

М.Б. Пальчук

Підписи Трачука С.В., Андреевої О.В., Пальчук М.Б. засвідчують

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Захарченко М, Проблема гендерного підходу у процесі фізичного виховання загальноосвітніх шкіл. В: Тимошенко О, редактор. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Зб. наук. праць; Київ. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова; 2016. Вип. 11(81)16. с. 46-50. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

2. Захарченко М. Формування індивідуальної фізичної культури учнівської молоді за допомогою занять з фізичного виховання. Теорія і методика фізичного виховання і спорту: Науково-теоретичний журнал, 2017;1:53–56. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

3. Захарченко М. Формування мотивації до занять з фізичного виховання юнаків і дівчат. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць. 2017;3(22):82-7. Фахове видання України

4. Дєдух М, Погасій Л. Вплив гендерних особливостей учнівської молоді на залучення до занять спортом. В: Тимошенко О, редактор. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Зб. наук. праць; Київ. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова; 2018. Вип. 10(104)18. с. 33-37. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. *Здобувачеві належить проведення експерименту та обробка матеріалів дослідження, співавтору – виявлення проблеми, участь у пошуку джерел інформації, опрацюванні результатів дослідження та написанні висновків.*

5. Krutsevich T, Pangelova N, Trachuk S, Diedukh M. Features of the Reaction of the Cardiorespiratory System of Schoolchildren with Physical Loads on the Tradmile. International Journal of Applied Exercise Physiology. 2020;9(1):113-121. Доступно: DOI: 10.26655/IJAEP.2020.1.3. Періодичне наукове видання іншої держави (Іран), яке включено до міжнародної наукометричної бази WoS. *Дисертантом особисто проведено аналіз науково-методичної літератури, оброблено результати дослідження та сформульовано висновки. Внесок співавторів полягає в оформленні публікації.*

6. Бричук М, Дєдух М. Гендерні особливості психологічного типу учнівської молоді в контексті диференційованого фізичного виховання. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2019 Січ 29;31:20-25. Фахове видання України. *Особистий внесок здобувача полягає в обґрунтуванні проблеми, накопиченні та структуризації наукового*

матеріалу, формулюванні висновків, співавтору – у наданні допомоги щодо оформлення публікації.

7. Дедух М. Сформованість цінностей індивідуальної фізичної культури юнаків та дівчат. Фізична культура, спорт та здоров'я нації. Зб. наук. праць; Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка; 2018;6(25):47-54. Фахове видання України.

8. Дедух МО Гендерні особливості інтересів і мотивів до занять спортом у юнаків і дівчат. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019;3:95-02. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

9. Кузнецова Л, Дедух М, Волк О, Шоно О. Гендерні особливості формування ціннісних орієнтацій до фізичної культури студентської молоді, яка займається і не займається спортом. В: Тимошенко О, редактор. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Зб. наук. праць; Київ. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова; 2020.Вип. 1(121)20. с. 59-63. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. *Здобувачеві належить розроблення стратегії дослідження, аналіз і узагальнення його результатів, співавторам – участь в обробці матеріалів дослідження, оформленні публікації.*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Дедух МО, Волк ОІ, Шоно ОВ. Ціннісні орієнтації до фізичної культури студентської молоді, яка займається і не займається спортом (гендерний аспект). Актуальні проблеми фізичної культури, спорту і здоров'я: матеріали міжн. наук. інтернет-конф.; 2020 Трав. 27-28; Черкаси. Черкаси: Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького; 2020, с. 38-1. *Особистий внесок здобувача полягає в обґрунтуванні проблеми, накопиченні та структуризації наукового матеріалу, формулюванні висновків, співавторів – у наданні допомоги щодо оформлення публікації.*

2. Дедух МО, Гендерні особливості психологічної статі учнівської молоді. Молодь та олімпійський рух: збірник тез доповідей XII Міжнар. конф. молодих вчених; 2019 Трав. 17; Київ. Київ: НУФВСУ; 2019; с. 299-300.

3. Дедух МО, Інтереси і мотиви до занять спортом в учнівської молоді в гендерному аспекті. В: Молодь та олімпійський рух: зб. тез доповідей 12-ї Міжнар. наук. конф. [Інтернет]; 2019 Трав 17; Київ; 2019. с. 198-0. Доступно: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/zbirnyk_tez_2.pdf

4. Захарченко МО, Гендерний підхід у процесі фізичного виховання учнівської молоді. В: Молодь та олімпійський рух: збірник тез доповідей X Міжнар. конф. молодих вчених; 2017 Трав. 24-25; Київ. Київ: НУФВСУ;

2017; с. 260-1.

5. Захарченко МО, Круцевич ТЮ. Гендерні особливості фізичного виховання учнівської молоді. В: Фізична культура, спорт та здоров'я: стан і перспективи в умовах сучасного українського державотворення в контексті 25-річчя Незалежності України: матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. [Інтернет]; 2016 Груд. 8-9; Харків. Харків: Харківськ. держ. акад. фіз. культури; 2016; с. 34-7. Доступно на: http://hdafk.kharkov.ua/docs/konferences/konf_8_12_2016.pdf. *Особистий внесок здобувача полягає в обробці матеріалів дослідження, оформленні публікації, співавтору – у виявленні проблеми, здійсненні досліджень та формулюванні висновків.*

6. Захарченко МО, Ціннісні орієнтації студентів коледжів в процесі фізичного виховання. В: Молодь та олімпійський рух: збірник тез доповідей XI Міжнар. конф. молодих вчених; 2018 Квіт. 10-12; Київ. Київ: НУФВСУ; 2018; с. 317-9.

7. Захарченко МО. Соціокультурні чинники гендерного підходу у фізичному вихованні. Молода спортивна наука України: зб.тез доп.; 2017; Львів. Львів: Львів. держ. ун-т фіз. культури; 2017, с. 57.

8. Круцевич ТЮ, Захарченко МО. Гендерні відмінності юнаків та дівчат при виборі фізкультурно-спортивних видів рухової активності. В: Актуальні проблеми медико-біологічного забезпечення фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації. Зб. статей IV Міжнар. наук.-практ. конф.; 2018 Квіт. 26-27; Харків. Харків: Харківськ. держ. акад. фіз. культури; 2018, с. 259-4. *Особистий внесок здобувача полягає в обґрунтуванні проблеми, накопиченні та структуризації наукового матеріалу, формулюванні висновків, співавтору – у наданні допомоги щодо оформлення публікації.*

9. Круцевич ТЮ, Захарченко МО. Індивідуальна фізична культура як складова фізичного виховання учнівської молоді. В: Актуальні проблеми медико-біологічного забезпечення фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації. Зб. статей III Міжнар. наук.-практ. конф.; 2017 Квіт. 21; Харків. Харків: Харківськ. держ. акад. фіз. культури; 2017, с. 675-680. *Здобувачеві належить проведення експерименту та обробка матеріалів дослідження, співавтору – виявлення проблеми, участь у пошуку джерел інформації, опрацюванні результатів дослідження та написанні висновків.*

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

Захарченко М. Особливості ціннісних орієнтацій учнівської молоді в процесі фізичного виховання. Молодий вчений. 2018;4.2 (56.2):1-5.